



# MONITORUL OFICIAL

## AL

# ROMÂNIEI

Anul XII — Nr. 267

PARTEA I  
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 14 iunie 2000

### SUMAR

	Pagina	Nr.	Pagina
<b>DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE</b>			
Decizia nr. 178 din 16 noiembrie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2–8 din Legea nr. 105/1997 pentru soluționarea obiecțiilor, contestațiilor și a plângerilor asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor, modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 13 din 28 ianuarie 1999, și a dispozițiilor art. 1 și 2 din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru .....		urgență a Guvernului nr. 23/1999 pentru abrogarea Legii nr. 31/1996 privind regimul monopolului de stat .....	8–10
— Opinie separată .....		— Opinii separate .....	10–12
Decizia nr. 15 din 25 ianuarie 2000 referitoare la excepția de neconstituționalitate a Ordonanței de		<b>ORDONANȚE ȘI HOTĂRÂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI</b>	
	1–5	70. — Ordonanță de urgență pentru modificarea Legii nr. 29/2000 privind sistemul național de decorații al României .....	12
— Opinie separată .....	5–8	434. — Hotărâre pentru aprobarea Normelor metodologice privind procedura de eliberare și de anulare a permiselor de muncă .....	13–16

## DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

### CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

#### DECIZIA Nr. 178

din 16 noiembrie 1999

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2–8 din Legea nr. 105/1997 pentru soluționarea obiecțiilor, contestațiilor și a plângerilor asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor, modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 13 din 28 ianuarie 1999, și a dispozițiilor art. 1 și 2 din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru**

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Paula C. Pantea	— procuror
Mihai Paul Cotta	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2–8 din Legea nr. 105/1997 pentru soluționarea obiecțiilor, contestațiilor și a plângerilor asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor, modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 13 din 28 ianuarie 1999, și a dispozițiilor art. 1 și 2 din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Societatea Comercială „Betania Impex” — S.R.L. din Caransebeș în Dosarul nr. 985/CA/1999 al Curții de Apel Timișoara.

La apelul nominal au răspuns reprezentantul autorului excepției și reprezentantul Ministerului Finanțelor, lipsind Direcția generală a finanțelor publice și controlului financiar de stat a județului Caraș-Severin.

Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, reprezentantul autorului excepției pune concluzii de admitere a excepției ridicate, solicitând Curții Constituționale: a) să constate neconstituționalitatea principiului taxelor procentuale de timbru în cazul cererilor și acțiunilor evaluabile în bani, stabilit la art. 1 și 2 din Legea nr. 146/1997 și la art. 6 din Legea nr. 105/1997. Acest principiu reprezintă o discriminare în funcție de avere, ceea ce contravine dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Constituție, precum și ale art. 26 din Pactul internațional privitor la drepturile civile și politice; b) să se pronunțe asupra procedurii jurisdicțional-administrative instituite prin Legea nr. 105/1997, procedură care încalcă art. 134 alin. (2) lit. a) și f) din Constituție, deoarece, prin suplimentarea căilor de atac cu încă trei grade de jurisdicție, ajungându-se, în felul acesta, la cinci grade de jurisdicție, se îngreunează accesul la justiție. Existența celor trei grade de jurisdicție administrativă contravine și dispozițiilor art. 6 pct. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, privitor la termenele rezonabile în care urmează să se soluționeze litigiile; c) să se pronunțe o decizie interpretativă a art. 9 pct. 9.7 din Ordinul ministrului finanțelor nr. 1.495/1997, în sensul că termenele procedurale pentru exercitarea căilor de atac sunt termene de decădere.

Reprezentantul Ministerului Finanțelor solicită respingerea excepției ca fiind neîntemeiată, deoarece instituirea procedurii administrativ-jurisdicționale prin Legea nr. 105/1997 nu contravine nici unei dispoziții constituționale, iar stabilirea taxelor de timbru nu este o problemă de constituționalitate, ci o opțiune a legiuitorului.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției ridicate ca fiind nefondată, deoarece prin deciziile sale Curtea s-a mai pronunțat asupra procedurii administrativ-jurisdicționale instituite prin Legea nr. 105/1997 și a statuat că aceasta nu încalcă Constituția, atâta timp cât partea nemulțumită de hotărârea organului administrativ se poate adresa instanțelor judecătorești. În legătură cu modalitatea de plată a taxelor de timbru, aceasta este o problemă care aparține competenței organului legislativ.

#### CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

**Prin Încheierea din 31 martie 1999 Curtea de Apel Timișoara a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2-8 din Legea nr. 105/1997 pentru soluționarea obiecțiilor, contestațiilor și a plângerilor asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor, modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 13 din 28 ianuarie 1999, și a dispozițiilor art. 1 și 2 din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Societatea Comercială „Betania Impex” — S.R.L. din Caransebeș într-o cauză civilă având ca obiect soluționarea plângerii formulate de autorul excepției împotriva deciziei Ministerului Finanțelor prin care s-a admis în parte cererea de exonerare de la plata unei amenzi fiscale.**

**În motivarea excepției** se susține că, în cazul interpretării de către instanță a textului art. 2-8 din Legea nr. 105/1997 care reglementează căile administrative de atac, în sensul că stabilește termene de recomandare pentru organele administrativ-jurisdicționale, iar nu de decădere, „să fie sesizată Curtea Constituțională a României, în vederea elaborării unei decizii interpretative care să stabilească că interpretarea corectă a textului este cea propusă, și anume că aceste termene sunt de

decădere, orice altă interpretare fiind contrară dispozițiilor art. 16 din Constituție și ale art. 6 alin. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Sancțiunea decăderii în acest caz este pierderea dreptului organelor abilitate de a se mai pronunța cu privire la obiecțiunile, contestațiile și plângerile cu care au fost legal investite sau o achiesare tacită la motivele cuprinse în această cerere”. În existența celor trei grade de jurisdicție autorul excepției consideră că soluționarea cererii se face cu timbrarea la valoare, fără participarea și punerea în discuția părților, menținându-se, astfel, pe o perioadă îndelungată, stări de fapt care prejudiciază contestatorul. De altfel, însăși procedura administrativ-jurisdicțională introdusă prin Legea nr. 105/1997 este neconstituțională, întrucât, fără asigurarea unei cenzuri din partea autorității judecătorești, nu ar putea fi înlăturate abuzurile săvârșite de organele fiscale și nu ar putea fi respectate egalitatea părților și dreptul la apărare. Deoarece prin existența unor dispoziții, precum cea cuprinsă în Ordonanța Guvernului nr. 11/1996 privind executarea creanțelor bugetare, creanțele se execută indiferent de exercitarea căilor de atac, se încalcă, astfel, principiul separației puterilor în stat. Pe de altă parte, obligarea la plata unei taxe de timbru la valoare, conform Legii nr. 146/1997, și nu a unei sume fixe rezonabile, conduce la o discriminare în funcție de avere, precum și la lipsa cadrului favorabil de valorificare a tuturor factorilor de producție și creștere a calității vieții, ceea ce contravine art. 1 alin. (3), art. 41 alin. (1) și (2), art. 45 alin. (5), art. 166 și art. 134 alin. (2) lit. a) și f) din Constituție.

**Exprimându-și opinia asupra excepției ridicate, instanța de judecată** apreciază că aceasta este neîntemeiată, deoarece cererea de a se pronunța o interpretare obligatorie a unor prevederi legale de către Curtea Constituțională nu are temei în Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, lege prin care este stabilită, imperativ, competența Curții. Pe de altă parte, interpretarea prevederilor legale în sensul dispozițiilor constituționale este un atribut al instanțelor judecătorești, soluția fiind supusă controlului jurisdicțional prin exercitarea căilor legale de atac. În conformitate cu art. 2 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională nu se poate pronunța asupra modului de interpretare și de aplicare a legii, ci numai asupra înțelesului său contrar legii.

Cât privește existența unei jurisdicții administrative, prealabile, se apreciază că aceasta nu exclude recurgerea la sistemul instanțelor judecătorești și nu încalcă principiul constituțional al liberului acces la justiție.

În legătură cu critica referitoare la instituirea unor taxe pentru exercitarea căilor administrativ-jurisdicționale, instanța consideră că prevederea acestor taxe nu este neconstituțională, deoarece stabilește o contribuție în sarcina celor care recurg la aceste proceduri și cu scopul de a limita posibilitatea exercitării lor abuzive.

Potrivit art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

**În punctul de vedere primit din partea Guvernului** se consideră că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr. 105/1997, precum și ale Legii nr. 146/1997 este neîntemeiată, datorită următoarelor motive:

1. În legătură cu solicitarea autorului excepției privind „elaborarea de către Curtea Constituțională a unei decizii interpretative” a textelor din Legea nr. 105/1997, se apreciază că, în raport cu prevederile art. 144 din Constituția României, care stabilesc atribuțiile Curții Constituționale, precum și cu dispozițiile art. 2 alin. (3) teza a doua din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, Curtea nu se poate pronunța asupra modului de interpretare și aplicare a legii, ci numai asupra înțelesului său contrar Constituției.

2. Referitor la susținerea autorului excepției, potrivit căreia „însăși procedura administrativ-jurisdicțională introdusă de Legea nr. 105/1997 este neconstituțională, încălcându-se astfel principiul separației puterilor în stat”, aceasta nu poate fi reținută, întrucât, așa cum rezultă din prevederile art. 9 din legea menționată, „*Împotriva deciziei Ministerului Finanțelor se poate face acțiune, în termen de 15 zile de la comunicarea deciziei, la instanța judecătorească prevăzută în legea specială de instituire a impozitelor și taxelor contestate.*”

În situația în care legea specială nu precizează instanța judecătorească competentă să soluționeze acțiunea, aceasta va fi remisă spre soluționare curții de apel în a cărei rază teritorială petentul își are sediul sau domiciliul, după caz.

Împotriva sentinței curții de apel sau a judecătoriei se poate face recurs la Curtea Supremă de Justiție sau la tribunal, după caz, în termen de 15 zile de la comunicare”. Jurisprudența Curții Constituționale în această problemă a fost constantă, prin respingerea excepției de neconstituționalitate.

3. Cu privire la susținerea autorului excepției că „obligația plății unei taxe de timbru la valoare și nu a unei sume fixe rezonabile conform Legii nr. 105/1997 și Legii nr. 146/1997 conduce la discriminare în funcție de avere și lipsa cadrului favorabil de valorificare a tuturor factorilor de producție și creșterea calității vieții, ceea ce, de asemenea, contravine art. 1 alin. (3), art. 41 alin. (1) și (2), art. 45 alin. (5), art. 166 și art. 134 alin. (2) lit. a) și f) din Constituție”, Guvernul consideră că nu se contestă constituționalitatea celor două legi, ale căror taxe în sume fixe sunt „rezonabile”, ci „obligația plății unei taxe de timbru la valoare”. Justificarea unei asemenea taxe constă, însă, în stăvilirea unor abuzuri care s-ar putea comite în exercitiul acestui drept, dacă orice sesizare ar fi scutită de timbrare.

Cât privește obligația plății unei taxe de timbru la valoare, iar nu a unei sume fixe, aceasta nu reprezintă o problemă de constituționalitate, ci de opțiune a legiuitorului, respectiv de politică fiscală.

4. Se precizează, totodată, că motivele invocate în sprijinul excepției de neconstituționalitate ridicate, în afară de faptul că sunt neîntemeiate, nu au nici o concludență pentru soluționarea cauzei.

**Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere.

#### CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile părților prezente și ale procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

În temeiul art. 144 lit. c) din Constituție și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă să soluționeze excepția ridicată.

Din examinarea încheierii de sesizare, precum și a susținerilor formulate în dosarul cauzei de autorul excepției rezultă că acesta a ridicat excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2–8 din Legea nr. 105/1997 pentru soluționarea obiecțiunilor, contestațiilor și a plângerilor asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor, modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 13/1999, precum și a dispozițiilor art. 1 și 2 din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, solicitând Curții Constituționale să se pronunțe asupra căilor de atac administrativ-jurisdicționale, precum și asupra modalității de timbrare în cazul litigiilor prevăzute de Legea nr. 105/1997 și de Legea nr. 146/1997.

Prevederile criticate din Legea nr. 105/1997, astfel cum au fost modificate prin Ordonanța Guvernului nr. 13/1999, au următorul cuprins:

„Art. 2. — *Împotriva măsurilor dispuse prin procesele-verbale sau prin alte acte ale organelor cu atribuții de control sau de impunere se pot face obiecțiuni care se depun, în termen de 5 zile lucrătoare de la comunicare, la organul care a încheiat procesul-verbal sau alt act al organului cu atribuții de control sau de impunere.*”

*Răspunsul la obiecțiuni se comunică în termen de 15 zile de la înregistrarea acestora, prin hotărâre motivată, semnată de șeful organului care a întocmit procesul-verbal sau care a comunicat actul organului cu atribuții de control sau de impunere.*

Art. 3. — *Împotriva hotărârii se poate depune, în termen de 15 zile de la data comunicării acesteia, la organele care au emis hotărârea, contestație care se soluționează de direcția generală a finanțelor publice și controlului financiar de stat județeană sau a municipiului București, după caz.*

*Contestația, împreună cu actele care au stat la baza hotărârii, va fi remisă direcției generale a finanțelor publice și controlului financiar de stat județene sau a municipiului București, după caz, în termen de 5 zile de la înregistrarea acesteia.*

*Contestația adresată direcției generale a finanțelor publice și controlului financiar de stat județene sau a municipiului București, după caz, nu poate avea ca obiect alte sume și alte măsuri decât cele asupra cărora s-au emis hotărâri prin care s-au soluționat obiecțiunile.*

*Contestația se soluționează în termen de 30 de zile de la înregistrarea ei, prin dispoziție motivată, semnată de directorul general.*

Art. 4. — *Împotriva dispoziției date de directorul general al direcției generale a finanțelor publice și controlului financiar de stat județene sau a municipiului București, după caz, se poate face plângere la Ministerul Finanțelor în termen de 15 zile de la data comunicării acesteia.*

*Ministerul Finanțelor soluționează plângerea, prin decizie motivată, în termen de 60 de zile de la primirea acesteia.*

Art. 5. — *Plângerea adresată Ministerului Finanțelor se depune la direcția generală a finanțelor publice și controlului financiar de stat județeană sau a municipiului București, după caz, care o va înainta, în termen de 5 zile, Ministerului Finanțelor, împreună cu documentul original de plată a taxei de timbru și cu dosarul contestației.*

Art. 6. — *Contestațiile adresate direcțiilor generale ale finanțelor publice și controlului financiar de stat județene sau a municipiului București, după caz, sunt supuse unei taxe de timbru de 2% la suma contestată, dar nu mai puțin de 10.000 lei, iar plângerile adresate Ministerului Finanțelor sunt supuse unei taxe de timbru de 1% la suma contestată, dar nu mai puțin de 10.000 lei.*

*Sumele plătite cu titlu de taxe de timbru, aferente contestației și plângerii, se restituie, la cerere, integral sau parțial, în raport cu admiterea integrală sau parțială a acestora.*

Art. 7. — *Plângerile adresate Ministerului Finanțelor nu pot avea ca obiect alte sume și alte măsuri decât cele asupra cărora s-au emis dispoziții prin care s-au soluționat contestațiile de către direcțiile generale ale finanțelor publice și controlului financiar de stat județene sau a municipiului București, după caz.*

Art. 8. — *Prin soluționarea contestațiilor și a plângerilor nu se poate crea petiționarului o situație mai grea decât cea constatată și aplicată prin actul care face obiectul petiției.*”

1. Potrivit art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, „*În exercitarea controlului, Curtea Constituțională se pronunță numai asupra problemelor de drept, fără a putea modifica sau completa prevederea legală supusă controlului. De asemenea, Curtea Constituțională nu se poate pronunța asupra modului de interpretare și aplicare a legii, ci numai asupra înțelesului său contrar Constituției*”. Prin urmare, cererea autorului excepției, adresată Curții Constituționale, de a stabili, pe calea unei decizii de interpretare, că termenele prevăzute de Legea nr. 105/1997 sunt termene de decădere, cu consecința pierderii dreptului organelor

abilitate de a se mai pronunța asupra obiecțiilor, contestațiilor și plângerilor, cu care au fost legal investite, iar nu termene de recomandare, nu poate fi examinată, întrucât Curtea Constituțională nu este competentă să se pronunțe asupra interpretării unui text de lege, ci numai asupra înțelesului său contrar Constituției.

2. Procedura administrativ-jurisdicțională prevăzută de Legea nr. 105/1997 nu încalcă dispozițiile constituționale ale art. 123, conform cărora „(1) Justiția se înfăptuiește în numele legii. (2) Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii”, și nici pe cele ale alin. (1) din art. 125, potrivit cărora „*Justiția se realizează prin Curtea Supremă de Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege*”, după cum nu încalcă nici principiul constituțional al separației puterilor în stat. Această procedură privește exercitarea mai multor căi administrative de atac, care, însă, nu sunt în competența instanței judecătorești, iar pe de altă parte, decizia organului administrativ de jurisdicție poate fi atacată în fața unei instanțe judecătorești, conform art. 9 din Legea nr. 105/1997, potrivit căruia: „*Împotriva deciziei Ministerului Finanțelor se poate face acțiune, în termen de 15 zile de la comunicarea deciziei, la instanța judecătorească prevăzută în legea specială de instituire a impozitelor și taxelor contestate.*”

*În situația în care legea specială nu precizează instanța judecătorească competentă să soluționeze acțiunea, aceasta va fi remisă spre soluționare curții de apel în a cărei rază teritorială petentul își are sediul sau domiciliul, după caz.*

*Împotriva sentinței curții de apel sau a judecătoriei se poate face recurs la Curtea Supremă de Justiție sau la tribunal, după caz, în termen de 15 zile de la comunicare.”*

Referitor la legitimitatea constituțională a procedurilor administrativ-jurisdicționale, instituite de Legea nr. 105/1997, Curtea Constituțională a statuat, de principiu, prin Decizia Plenului nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, că instituirea unei proceduri administrativ-jurisdicționale nu contravine dispozițiilor constituționale, atâta timp cât decizia organului administrativ de jurisdicție poate fi atacată în fața unei instanțe judecătorești, iar „*existența unor organe administrative de jurisdicție nu poate să ducă la înlăturarea intervenției instanțelor judecătorești în condițiile legii. În atare situație este exclusă posibilitatea ca un organ al administrației publice, chiar cu caracter jurisdicțional, să se substituie instanței judecătorești*”, astfel încât părților nu li se poate limita exercitarea unui drept consacrat de Constituție. Faptul că prin Legea nr. 105/1997 s-au instituit trei modalități consecutive pentru soluționarea obiecțiilor, contestațiilor și plângerilor împotriva actelor întocmite de organele Ministerului Finanțelor, iar nu una singură, este o opțiune a legiuitorului și nu o problemă de constituționalitate. Ceea ce interesează, însă, este posibilitatea accesului la justiție împotriva hotărârii pronunțate de acest organ administrativ-jurisdicțional.

3. În legătură cu critica referitoare la dreptul de apărare, Curtea reține că, în cazul procedurilor administrative, deși nu poate fi vorba de un proces în sensul art. 24 alin. (2) din Constituție, similar cu cel realizat în fața instanțelor judecătorești, legea nu interzice posibilitatea celor interesați de a formula obiecțiuni, cereri ori de a administra probe,

potrivit specificului acestor jurisdicții administrative. În acest context, termenele pentru realizarea celor două categorii de proceduri — administrativ-jurisdicționale și judiciare —, în vederea soluționării contestațiilor și plângerilor prevăzute de Legea nr. 105/1997, sunt stabilite de lege tocmai pentru a da posibilitatea organelor fiscale care au emis actele contestate să își corecteze eventualele greșeli cuprinse în aceste acte, iar contestatorilor să își poată administra toate probele necesare în fața jurisdicțiilor care soluționează aceste cereri.

4. Analizând susținerea autorului excepției că soluționarea unui litigiu este condiționată de obligativitatea timbrării la valoare, iar nu de plata unei taxe stabilite conform prevederilor Legii nr. 105/1997 și ale Legii nr. 146/1997, Curtea constată că sunt criticate, în primul rând, prevederile art. 1 și 2 din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, deoarece condiționează judecarea unui litigiu de obligativitatea timbrării la valoare, iar nu de plata unei taxe stabilite, fără însă să se facă referire la obiectul cauzei, și anume la plângerea formulată de autorul excepției împotriva Deciziei nr. 1.617/1998 a Ministerului Finanțelor, plângere care, potrivit art. 3 lit. m) prima liniuță din Legea nr. 146/1997, se taxează cu suma fixă de 10.000 lei.

În baza art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, „*Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, de care depinde soluționarea cauzei*”.

Așa fiind, în temeiul art. 23 alin. (6) din Legea nr. 47/1992, republicată, excepția este inadmisibilă, întrucât Curtea Constituțională nu se poate pronunța asupra unor excepții privind textele de lege care nu au legătură cu cauza.

Regula de bază în materia impozitelor și taxelor, prevăzută de legislația fiscală, care decurge din dispozițiile art. 53 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora: „*Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice*”, este aceea că pentru anumite activități desfășurate de instituțiile publice, inclusiv pentru soluționarea contestațiilor la impuneri și taxe, se datorează taxe de timbru, cu excepția persoanelor care beneficiază de scutire, aceste taxe având rolul de contribuție la cheltuielile publice. Autorul excepției de neconstituționalitate nu contestă însă obligația plății unei taxe de timbru, ci pretinde numai că această taxă de timbru ar trebui să fie stabilită într-o sumă fixă. Stabilirea modalității de plată a taxelor de timbru, ca, de altfel, și a cuantumului lor, nu este, însă, o problemă de constituționalitate, ci o opțiune a legiuitorului, ținând de politica legislativă fiscală.

5. Cât privește ultima critică, referitoare la lipsa cadrului favorabil de valorificare a tuturor factorilor de producție și de creștere a calității vieții, determinată de plata taxei de timbru la valoare, fapt care ar contraveni art. 1 alin. (3), art. 41 alin. (1) și (2), art. 45 alin. (5), art. 166 și art. 134 alin. (2) lit. a) și f) din Constituție, Curtea constată că aceasta nu are legătură cu soluționarea excepției de neconstituționalitate, iar art. 166, invocat de autorul excepției, nu este cuprins în Constituție. Așa fiind, nici această critică nu poate fi primită.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, cu majoritate de voturi,

#### CURTEA

În numele legii

D E C I D E :

1. Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2—8 din Legea nr. 105/1997 pentru soluționarea obiecțiilor, contestațiilor și a plângerilor asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor, modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 13 din 28 ianuarie 1999, excepție ridicată de

Societatea Comercială „Betania Impex” — S.R.L. din Caransebeș, județul Caraș-Severin, în Dosarul nr. 985/CA/1999 al Curții de Apel Timișoara.

2. Respinge, ca fiind inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 și 2 din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, excepție ridicată de Societatea Comercială „Betania Impex” — S.R.L. din Caransebeș, județul Caraș-Severin, în Dosarul nr. 985/CA/1999 al Curții de Apel Timișoara.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 16 noiembrie 1999.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,  
**LUCIAN MIHA**

Magistrat-asistent,  
**Mihai Paul Cotta**

★

### OPINIE SEPARATĂ

Consider că prevederile art. 2—5 din Legea nr. 105/1997 pentru soluționarea obiecțiilor, contestațiilor și a plângerilor asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor, modificată prin Ordonanța Guvernului nr. 13/1999, sunt neconstituționale. Pe de altă parte, sunt de acord cu soluția de constatare a constituționalității celorlalte prevederi din aceeași lege (art. 6—8) ce fac obiectul excepției de neconstituționalitate, precum și a prevederilor art. 1 și 2 din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru.

În lumina dispozițiilor art. 11 [conform cărora „(1) Statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte. (2) Tratatelor ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern.”] și a dispozițiilor art. 20 alin. (2) din Constituție (conform cărora „Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale.”), prevederile art. 2—5 din Legea nr. 105/1997 contravin dispozițiilor art. 6 paragraful 1, fraza întâi din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, potrivit cărora: „Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. [...]”.

Într-adevăr, procedura reglementată prin prevederile legale menționate nu permite satisfacerea dreptului de soluționare în justiție „într-un termen rezonabil” a cauzelor referitoare la „obiecțiunile, contestațiile sau plângerile asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control ale organelor Ministerului Finanțelor”.

1. La prima vedere, termenele stabilite prin aceste prevederi legale pentru diversele organe ale Ministerului Finanțelor sunt extrem de scurte și, deci, „rezonabile”. Mai precis, în succesiunea stabilită prin lege, aceste termene sunt de 15 + 5 + 30 + 5 + 60 zile, ceea ce ar permite accesul în justiție în aproximativ 115 zile (aproape 4 luni) de la comunicarea „măsurilor dispuse prin procesele-verbale sau prin alte acte ale organelor cu atribuții de control sau de impunere”; aceasta, desigur, numai dacă se presupune că petiționarii ar putea acționa cu maximă diligență, prin depunerea obiecțiilor, contestațiilor și plângerilor în chiar prima zi din cadrul termenelor de 5 zile, de 15 zile și, din nou, de 15 zile (în total, alte 35 zile, adică mai mult de o lună) prevăzute prin, respectiv, art. 2 alin. 1, art. 3 alin. 1 și art. 9 alin. 1 din Legea nr. 105/1997, ceea ce, de bună seamă, nu poate să corespundă pe deplin cu realitatea.

De fapt, în circumstanțele concrete ale acestor categorii de cauze, a căror soluționare definitivă presupune, potrivit altor reglementări legale aplicabile, parcurgerea a două grade de jurisdicție (cel mai adesea, în fața curții de apel componente și, apoi, a Curții Supreme de Justiție, adică în

fața celor mai înalte instanțe judecătorești, a căror activitate, din motive obiective, nu se poate caracteriza prin acordarea unor termene scurte), modul în care art. 2 și următoarele din Legea nr. 105/1997 reglementează această procedură prealabilă determină încălcarea „dreptului la un proces echitabil”, conferit prin art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

2. Nu este vorba despre neconstituționalitatea instituirii, în sine, a acestei proceduri prealabile, întrucât, astfel cum se arată prin decizia la care se referă această opinie separată, nu sunt încălcate dispozițiile constituționale referitoare la dreptul la apărare (art. 24), la înfăptuirea justiției (art. 123) sau la instanțele judecătorești (art. 125), după cum nu este încălcat nici accesul liber la justiție, prevăzut la art. 21 din Legea fundamentală [„(1) Orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime. (2) Nici o lege nu poate îngrădi exercitarea acestui drept.”], câtă vreme art. 9 din Legea nr. 105/1997 dispune că împotriva deciziei Ministerului Finanțelor „[...] se poate face acțiune, în termen de 15 zile de la comunicarea deciziei, la instanța judecătorească competentă [...]”.

3. Sub acest din urmă aspect, trebuie, însă, reamintit că cea mai mare parte a reglementărilor legale înlocuite prin Legea nr. 105/1997 — în măsura în care este vorba despre conținutul acestora în redactările existente anterior pronunțării de către Plenul Curții Constituționale a Deciziei nr. 1 din 8 februarie 1994 privind liberul acces la justiție al persoanelor în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994 — stabileau, de regulă, că decizia Ministerului Finanțelor este „definitivă”. Aceasta a fost, de exemplu, situația reglementărilor legale privind impozitul pe salarii, taxa pe valoarea adăugată sau accizele la produsele din import și din țară (menționate explicit în cuprinsul art. 12 din Legea nr. 105/1997, printre actele normative ale căror prevederi se abrogă, total sau parțial). Toate aceste legi, în redactările anterioare anului 1994, prevedeau, de asemenea, și o procedură administrativ-jurisdicțională prealabilă sesizării Ministerului Finanțelor. Astfel încât se poate constata că, în esență, Legea nr. 105/1997 a recunoscut în mod expres (ca urmare a menționatei Decizii nr. 1/1994 a Plenului Curții Constituționale) posibilitatea accesului în justiție împotriva actelor de control sau de impunere a organelor Ministerului Finanțelor, menținând însă procedura prealabilă administrativ-jurisdicțională, pe care a unificat-o, prin instituirea a trei paliere succesive: „organele cu atribuții de control sau de impunere”; direcția generală a finanțelor publice și controlului financiar de stat județeană sau a municipiului București; Ministerul Finanțelor.

4. Existența unei proceduri prealabile administrativ-jurisdicționale este acceptată, de altfel, și în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului asupra aplicării prevederilor art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care a subliniat că

„Rațiuni de flexibilitate și eficiență, care sunt pe deplin compatibile cu protecția drepturilor omului, pot justifica intervenția anterioară a unor organe administrative sau profesionale [...] ce nu satisfac sub fiecare aspect în parte exigențele menționatele prevederi; un asemenea sistem poate fi reclamat de tradiția juridică a mai multor state membre ale Consiliului Europei“ (cazul „*Le Compte, Van Leuven și De Meyere contra Belgiei*“, 1981).

5. Este însă stabilit, în aceeași jurisprudență, că imperativul soluționării cauzei „într-un termen rezonabil“ include („*dies ad quo*“) și durata unor asemenea proceduri prealabile sesizării instanței judecătorești (de exemplu, cazurile „*Golder contra Regatului Unit*“, 1975, și „*Vallée contra Franței*“, 1994), precum și că „termenul rezonabil“ se calculează până la („*dies ad quem*“) soluționarea finală a cauzei (de exemplu, cazurile „*Eckle contra Republicii Federale a Germaniei*“, 1982, și „*Bricmont contra Belgiei*“, 1986). Nu se consideră ca fiind soluționare finală a cauzei pronunțarea unei hotărâri judecătorești prin care doar se recunoaște existența dreptului (de exemplu, existența dreptului de a fi despăgubit, în cadrul răspunderii civile), fără a se fi stabilit încă și cuantumul concret al sumei de bani (de exemplu, cuantumul despăgubirii), ceea ce ar presupune un proces separat (în acest sens, cazurile „*Guincho contra Portugaliei*“, 1984, și „*Silva Pontes contra Portugaliei*“, 1994). Procedurile pentru punerea în executare a hotărârii judecătorești nu sunt acoperite de garanția „termenului rezonabil“ (cazurile „*X. contra Regatului Unit*“, 1981, și „*Alsterlund contra Suediei*“, 1988).

6. Aceeași jurisprudență indică, în legătură cu caracterul „rezonabil“ al duratei soluționării cauzei, că acesta nu se determină în mod abstract, ci sunt avute în vedere circumstanțele concrete ale fiecărei spețe, neexistând limite absolute de timp (de exemplu, cazurile „*König contra Republicii Federale a Germaniei*“, 1978, și „*Santilli contra Italiei*“, 1991). Factorii care trebuie întotdeauna luați în considerare sunt: complexitatea cauzei; activitatea procesuală a părții ale cărei drepturi sau obligații fac obiectul procesului; activitatea autorităților administrative și judiciare (*Idem*; în același sens, cazul „*Vallée contra Franței*“, 1994). Desigur, numai întârzierea cauzată de acest din urmă factor poate determina concluzia că au fost încălcate dispozițiile art. 6 paragraful 1 fraza întâi din convenție, referitoare la „termenul rezonabil“. Potrivit aceleiași jurisprudențe, statului îi revine o obligație pozitivă și de rezultat de a asigura soluționarea cauzelor într-un „termen rezonabil“, prin toate mijloacele care îi stau la dispoziție (cazurile: „*Zimmermann și Steiner contra Elveției*“, 1983; „*Martins Moreira contra Portugaliei*“, 1988; „*Moreira de Azevedo contra Portugaliei*“, 1991; „*Francesco Lombardo contra Italiei*“, 1992; „*Muti contra Italiei*“, 1994).

7. În stabilirea modului în care cerința „termenului rezonabil“ este satisfăcută, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a mai utilizat, pe lângă analiza celor trei factori permanenți (complexitatea cauzei, activitatea părții implicate și activitatea autorităților), și criteriul referitor la „miza“ specială a procesului („*enjeu*“ sau „*at stake*“, expresii utilizate în redactarea franceză și, respectiv, în cea engleză a hotărârilor acelei Curți). Este vorba, cu alte cuvinte, despre criteriul interesului special căruia, în speță, i se acordă importanță de către partea ale cărei drepturi ori obligații fac obiectul judecății. Astfel, s-a considerat că o diligență specială trebuie acordată atunci când „miza“ procesului privește materii precum: starea civilă (cazul „*Bock contra Republicii Federale a Germaniei*“, 1989), calitatea de salariat (cazurile „*Buchholz contra Republicii Federale a Germaniei*“, 1981, și „*Obermeier contra Republicii Federale a Germaniei*“, 1990), acordarea de despăgubiri pentru victimele accidentelor de circulație (cazurile „*Martins Moreira contra Portugaliei*“, 1988, și „*Silva Pontes contra Portugaliei*“, 1994), recunoașterea titlului de proprietate asupra imobilelor (cazurile „*Poiss contra Austriei*“, 1987, și „*Hentrich contra Franței*“, 1994), restabilirea relațiilor personale dintre părinți și copii (cazul „*H. contra Regatului Unit*“, 1987) etc.

8. O asemenea relevanță specială a fost acordată și situației în care, pe parcursul soluționării litigiului, sunt percepute penalități sau dobânzi asupra sumei de bani ce constituie obiectul acestuia, astfel încât întârzierea soluționării procesului are caracter oneros pentru reclamant (cazul „*Schouten și Meldrum contra Olandei*“, 1994).

9. Consider că, *mutatis mutandis*, această din urmă jurisprudență, în care „miza“ procesului include interesul reclamantului de a evita înrăutățirea situației sale financiare, identifică rațiunea pentru care trebuie decis că procedura reglementată prin art. 2–5 din Legea nr. 105/1997 nu permite satisfacerea dreptului de soluționare în justiție „într-un termen rezonabil“ a cauzelor referitoare la „obiecțiunile, contestațiile sau plângerile asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor“.

10. Spre a se ajunge la această concluzie, este necesar să fie avute în vedere și alte reglementări legale ce îi sunt aplicabile persoanei care se află în situația de a formula asemenea obiecțiuni, contestații sau plângeri, utilizând procedura prevăzută de Legea nr. 105/1997. Este vorba despre unele dintre prevederile Ordonanței Guvernului nr. 11/1996 privind executarea creanțelor bugetare (aprobată, cu modificări, prin Legea nr. 108/1996), modificată și completată prin Ordonanța Guvernului nr. 53/1997 (aprobată, cu modificări, prin Legea nr. 258/1998) și, din nou, modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/1999. Într-adevăr, subiectul de drept care formulează, după caz, obiecțiuni, contestații sau plângeri în baza Legii nr. 105/1997 este, dintr-un alt punct de vedere, debitorul unei creanțe bugetare și, de aceea, el este supus, deopotrivă, și procedurii executării creanțelor bugetare ce au ca obiect „sume constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor“, acte de care acest subiect de drept este nemulțumit.

10.a) Astfel, potrivit alin. 1 al art. 10 din Ordonanța Guvernului nr. 11/1996, „*Obligațiile bugetare stabilite de organele competente, prin documente de verificare sau de constatare, se plătesc în termen de cel mult 15 zile de la data semnării sau a comunicării documentului de verificare sau de constatare, care constituie și înștiințarea de plată.*“ Art. 23 și următoarele din același act normativ reglementează procedura executării silită a creanțelor bugetare, procedură care, în mod firesc, este caracterizată prin maximă celeritate. În acest sens, art. 23 alin. 2 stabilește că „*Dacă debitorul nu a efectuat plata în termenul prevăzut în înștiințarea de plată, organul de executare va începe executarea silită prin comunicarea unei somații, prin care îi va face cunoscut debitorului că, în termen de 15 zile, este obligat să efectueze plata sumelor datorate.*“ Iar conform art. 25 alin. 3, „*Pentru obligațiile bugetare reprezentând impozite, taxe, contribuții, amenzi, majorări de întârziere și alte sume datorate și neachitate la termenul legal de plată, titlul executoriu îl constituie actul, emis sau aprobat de organul competent, prin care acestea se stabilesc.*“ Executarea silită se poate face prin trei modalități care pot fi folosite succesiv ori concomitent: poprire, asupra bunurilor mobile, asupra bunurilor imobile (art. 40).

10.b) Sub aspectele la care se referă prezenta opinie separată, esențial este că, în toate aceste situații de executare a creanțelor bugetare, „*Exercitarea căilor de atac la organele competente, de către plătitori, cu privire la stabilirea obligațiilor bugetare, nu suspendă obligația acestora de plată.*“ (alin. 2 al art. 10 din Ordonanța Guvernului nr. 11/1996, în redactarea dată prin art. 1 pct. 6 din Ordonanța Guvernului nr. 53/1997). Este adevărat că alin. 3 al aceluiași text de lege (în redactarea dată prin art. 1 pct. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/1999) dispune: „*Cu toate acestea, Ministerul Finanțelor sau, după caz, autoritățile administrației publice locale, prin organele lor competente în soluționarea obiecțiunilor, pot dipune, la cererea plătitorului și ținând seama de motivele invocate de acesta, suspendarea obligației de plată la bugetul de stat sau, respectiv, la bugetele locale, până la soluționarea primei căi de atac.*“

Trebuie, însă, observat, mai întâi, că o asemenea suspendare intră în puterea „organelor [...] competente în soluționarea obiecțiilor” (iar nu și a organelor competente în soluționarea contestațiilor sau plângerilor), așadar, astfel cum rezultă din art. 2 alin. 1 din Legea nr. 105/1997, în competența celui dintâi palier din succesiunea de organe ale Ministerului Finanțelor având atribuții în cadrul procedurii instituite prin această lege; de aceea, apare evident că solicitarea de suspendare va fi admisă extrem de rar, fiindcă este vorba despre o decizie a înseși organelor care au stabilit existența creanței bugetare puse în executare și fiindcă, în această etapă, nici nu există posibilitatea vreunui control asupra acestei puteri discreționare. În al doilea rând — și mult mai relevant —, este de observat că, inclusiv în cazul în care, în mod excepțional, suspendarea ar fi dispusă de către organul care soluționează obiecțiunea, această măsură poate dăinui numai „până la soluționarea primei căi de atac”, moment după care se continuă executarea silită.

10.c) În aceeași ordine de idei, este necesar să fie cunoscut că, deși art. 76 din Ordonanța Guvernului nr. 11/1996 permite formularea, la instanța judecătorească, a unei contestații la executare, înregistrarea acesteia nu determină, *eo ipso*, suspendarea executării silite. Într-adevăr, conform art. 78 alin. 1 și 2 din acest act normativ, „Până la judecarea contestației, instanța, la cerere, prin încheiere motivată, poate suspenda executarea silită.

O dată cu încuviințarea suspendării, contestatorul va putea fi obligat să depona o cauciune, dar nu mai mult decât suma ce reprezintă obligația bugetară, pentru care se face executarea silită și cheltuielile de executare. La stabilirea cauciunii, instanța va ține seama de înscrisul constatator al dreptului invocat de contestator, de starea solvabilității sale, de valoarea bunurilor supuse executării silite, de cuantumul sumei datorate, precum și de orice alte date ce interesează soluționarea contestației.” Dificultatea obținerii, în aceste condiții, a încuviințării suspendării este sporită, ca urmare a faptului că art. 1 pct. 27 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/1999 a abrogat dispozițiile imediat următoare, cuprinse în alin. 3 al art. 78 din Ordonanța Guvernului nr. 11/1996, text care prevedea: „În cazuri urgente, președintele instanței, potrivit alin. 1, poate dispune suspendarea executării silite, fără citarea părților și fără dispunerea unei cauciuni.”

11. În esență, rezultă din acest (atât de complicat și instabil, din păcate) ansamblu de reglementări legale că procedura executării creanțelor bugetare se caracterizează printr-o deosebită celeritate și eficiență — ceea ce este pe deplin firesc, având în vedere importanța acestei categorii de creanțe. Ca urmare, actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor, la care se referă obiecțiunile, contestațiile și plângerile reglementate prin art. 2-5 din Legea nr. 105/1996, sunt puse în executare foarte rapid.

12. Aceasta înseamnă că, în imensa majoritate a cazurilor, executarea creanței bugetare este finalizată mai înainte de parcurgerea procedurii prealabile administrativ-jurisdicționale astfel reglementate. Cu alte cuvinte, la momentul în care organele Ministerului Finanțelor desfășoară această procedură, subiectul de drept care a formulat obiecțiunea, contestația sau plângerea se vede deja lipsit, după caz, de sume de bani executate din contul său bancar ori de alte bunuri mobile sau de bunuri imobile din patrimoniul său ce au constituit obiectul executării silite. Iar până la obținerea unei hotărâri judecătorești care să clarifice într-o modalitate definitivă și irevocabilă dacă reclamantul datorează sau nu vreo sumă de bani este cale lungă, ce include, cel mai adesea, proceduri în fața unor instanțe judecătorești (curtea de apel și Curtea Supremă de Justiție) care, în mod obiectiv, nu pot soluționa cauza foarte rapid. În acest context, este evident că cele 4 + 1 luni de procedură prealabilă administrativ-jurisdicțională capătă o altă semnificație, nefiind onestă utilizarea de locuțiuni de genul „numai 4 + 1 luni” ori „nici măcar jumătate de an”; în realitate, aceste 4 + 1 luni

(aproape jumătate de an) constituie o durată care nu corespunde conceptului de „*termen rezonabil*” impus prin art. 6 paragraful 1 fraza întâi din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Atunci când unei societăți comerciale (de exemplu, o întreprindere mică sau mijlocie) îi sunt poprite conturile bancare pentru mai multe luni, la care se adaugă o altă lungă perioadă de timp de continuare a acestei situații (de obicei, aproape doi ani) până când este epuizată definitiv și irevocabil și procedura judecătorească ulterioară, eventuala hotărâre judecătorească de restituire a sumei de bani executate cu titlu de creanță bugetară va fi primită, adeseori, de o societate comercială aflată într-o dificilă situație financiară sau (dacă este vorba despre o sumă mare de bani) chiar în stare de faliment. Când banii pentru care te judeci ți-au fost deja luați de adversar, orice zi de întârziere a soluționării acțiunii tale în justiție devine foarte importantă, îndeosebi atunci când ești comerciant (și cu atât mai mult când acționezi în condiții economice neprielnice, așa cum sunt acelea impuse, obiectiv, de trecerea la o economie de piață). Aici, „miza” procesului este nu numai obținerea recunoașterii nelegalității actului de control sau de impunere întocmit de organele Ministerului Finanțelor, ci obținerea cât mai rapidă a restituirii sumei de bani deja executate silit. Altfel, dreptatea vine prea târziu.

Pe de altă parte, „*Convenția [pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale] subliniază importanța acordată ideii că justiția nu trebuie realizată cu întârzieri de natură să-i compromită eficacitatea și credibilitatea*” (cazul „*Moreira de Azevedo contra Portugaliei*”, 1990; în același sens, cazul „*H. contra Franței*”, 1989).

13. Aspectele anterioare trebuie să fie apreciate și prin prisma situației împovătoare ce rezultă pentru reclamant prin aplicarea art. 6 din Legea nr. 105/1997, potrivit căruia: „*Contestațiile adresate direcțiilor generale ale finanțelor publice și controlului financiar de stat județene sau a municipiului București, după caz, sunt supuse unei taxe de timbru de 2% la suma contestată, dar nu mai puțin de 10.000 lei, [...]*.”

*Sumele plătite cu titlu de taxe de timbru, aferente contestației și plângerii, se restituie, la cerere, integral sau parțial, în raport cu admiterea integrală sau parțială a acestora.*”

14. Nu trebuie omisă nici împrejurarea că, în cele mai numeroase situații, după obținerea unei hotărâri judecătorești prin care se constată nelegalitatea actului de control sau de impunere întocmit de organele Ministerului Finanțelor, este necesară formularea unei alte acțiuni în justiție, prin care să se solicite actualizarea cuantumul sumei de bani ce trebuie restituită (avându-se în vedere efectele inflației și alte efecte negative determinate de trecerea timpului în cadrul unei economii aflate în curs de reformă și restructurare), precum și să fie stabilit cuantumul prejudiciului cauzat reclamantului prin lipsirea sa de posibilitatea utilizării acelei sume de bani de-a lungul procesului (de exemplu, lipsirea de încasarea dobânzilor bancare). Acest nou proces în justiție (pentru care, de altfel, trebuie avansate noi cheltuieli de judecată) poate să aibă o durată comparabilă cu durata procesului anterior. Noul proces nu trebuie să fie analizat separat, din punctul de vedere al îndeplinirii exigenței „*termenului rezonabil*”, ci împreună cu durata celui dintâi proces (astfel cum rezultă din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, de exemplu din hotărârile pronunțate în cazurile „*Guincho contra Portugaliei*”, 1984, și „*Silva Pontes contra Portugaliei*”, 1994).

15. La toate acestea, se adaugă necesitatea de a nu omite că, o dată obținută hotărârea judecătorească definitivă și irevocabilă prin care se dispune restituirea unei anumite sume de bani către reclamant, aceasta nu echivalează cu însăși restituirea, adeseori procedura de restituire putând fi mai îndelungată chiar și decât procedura stabilită prin Legea nr. 105/1997. Desigur însă că, astfel cum s-a statuat în jurisprudența Curții Europene a

Drepturilor Omului (de exemplu, în cazurile „*X. contra Regatului Unit*“, 1981 și „*Alsterlund contra Suediei*“, 1988), procedurile pentru punerea în executare a hotărârii judecătorești nu sunt acoperite de garanția „*termenului rezonabil*“ prevăzută de art. 6 paragraful 1 fraza întâi din convenție.

16. Dar nu numai aspectul pur „temporal“ al procedurii prealabile instituite prin art. 2–5 din Legea nr. 105/1997 interesează din perspectiva cerinței ca litigiul să fie soluționat „*într-un termen rezonabil*“. Într-adevăr, în contextul dispozițiilor art. 6 din convenție, cu privire la dreptul la un „proces echitabil“, finalitatea acestei locuțiuni atrage și conotația: „*într-o modalitate rezonabilă*“. De aceea, procedura prealabilă administrativ-jurisdicțională prevăzută de art. 2–5 din Legea nr. 105/1997 contravine acestei finalități și prin stabilirea a nu mai puțin de trei paliere succesive de organe aparținând aceleiași structuri administrative („organele cu atribuții de control sau de impunere“, direcția generală a finanțelor publice și controlului financiar de stat județeană sau a municipiului București, Ministerul Finanțelor). Unui asemenea periplu administrativ i s-ar fi putut recunoaște, eventual, o rațiune, dar numai dacă ar fi avut o altă natură juridică decât aceea de procedură prealabilă, compusă din secvențe relativ omogene; bunăoară, astfel cum s-a arătat anterior, în concepția care a determinat modul de redactare a actelor normative înlocuite prin Legea nr. 105/1997, deciziile Ministerului Finanțelor erau considerate „definitive“ (situație declarată neconstituțională prin jurisprudența Curții Constituționale, de exemplu prin Decizia Plenului nr. 1/1994). Dar, în condițiile în care acest periplu administrativ are doar semnificația îndeplinirii unor condiții prealabile accesului în justiție, o asemenea modalitate complicată de reglementare nu mai este „*rezonabilă*“, impunând — inutil, din perspectiva conceptului de „proces echitabil“ — proceduri intermediare similare și favorizând, de altfel, o excesivă birocrație și, uneori, corupția. Cu alte

cuvinte, unul și același termen (precum cel de 4 + 1 luni) poate prezenta dificultăți diferite, fiind, așadar, mai mult sau mai puțin „*rezonabil*“, după cum înăuntrul acestuia reclamantul trebuie să desfășoare o procedură juridică în fața unui singur organ abilitat, sau, dimpotrivă, este obligat la eforturi mai mari, fiindcă trebuie să se adreseze — cu cereri de fiecare dată motivate — unei succesiuni de trei organe administrative.

17). În concluzie, prevederile art. 2–5 din Legea nr. 105/1997 sunt neconstituționale. Dacă această concluzie ar fi fost împărtășită prin decizia Curții Constituționale la care se referă prezenta opinie separată, decizia astfel pronunțată ar fi atras, desigur, datorită relației normative existente, și inaplicabilitatea prevederilor din textele de lege imediat următoare (îndeosebi a prevederilor art. 6), care însă nu conțin, în sine, vreun element de neconstituționalitate.

★ ★ ★

Potrivit art. 1 alin. (3) din Constituție, România este stat de drept. De aceea, considerentele și dispozitivul deciziei la care se referă prezenta opinie separată (rezultat al voinței exprimate prin mecanisme democratice de către majoritatea judecătorilor Curții Constituționale) sunt singurele care produc efecte obligatorii, „*erga omnes*“, conform art. 145 alin. (2) din Constituție. Atât considerentele, cât și enunțul prezentei opinii separate constituie, exclusiv, exercitarea libertății de exprimare și afirmarea independenței unuia dintre judecătorii Curții Constituționale, fără a produce însă vreun efect juridic în privința soluționării litigiului aflat pe rolul instanței judecătorești sau în privința constituționalității prevederilor art. 2–5 din Legea nr. 105/1997 pentru soluționarea obiecțiilor, contestațiilor și a plângerilor asupra sumelor constatate și aplicate prin actele de control sau de impunere ale organelor Ministerului Finanțelor.

Lucian Mihai,  
președintele Curții Constituționale

## CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

### DECIZIA Nr. 15

din 25 ianuarie 2000

#### referitoare la excepția de neconstituționalitate a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 23/1999 pentru abrogarea Legii nr. 31/1996 privind regimul monopolului de stat

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Paula C. Pantea	— procuror
Laurențiu Cristescu	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 23/1999 pentru abrogarea Legii nr. 31/1996 privind regimul monopolului de stat, excepție ridicată de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Timișoara în Dosarul nr. 4.472/1999 al Curții de Apel Timișoara — Secția penală.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 18 ianuarie 2000 și au fost consemnate în încheierea din aceeași dată, când, având nevoie de timp pentru a deli-

bera, Curtea a amânat pronunțarea pentru data de 25 ianuarie 2000.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 22 iulie 1999, Curtea de Apel Timișoara — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 23/1999, ridicată de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Timișoara în Dosarul nr. 4.472/1999, aflat pe rolul acelei instanțe.

În motivarea excepției se susține că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/1999, care abrogă Legea nr. 31/1996 privind regimul monopolului de stat, este neconstituțională, întrucât se reglementează în domeniul legilor organice, încălcându-se, astfel, dispozițiile art. 114 din Constituție.

Exprimându-și opinia, instanța judecătorească consideră că excepția este întemeiată, deoarece Guvernul nu are dreptul să reglementeze în domeniul legii organice. Legea



nr. 31/1996 privind regimul monopolului de stat a fost adoptată ca lege organică și, în consecință, nu poate fi abrogată prin ordonanță a Guvernului. „Competența de legiferare în domeniul legilor organice — se arată în încheierea instanței — nu poate fi delegată de Parlament, ținând seama de importanța și natura acestor legi prin care se organizează statul și se reglementează raporturile sociale de bază.“

În dezbaterile din cadrul Curții Constituționale reprezentantul Ministerului Public, în numele autorului excepției, învederează împrejurarea că neconstituționalitatea acestei ordonanțe de urgență este determinată de faptul că din expunerea de motive a Guvernului nu rezultă existența cazului excepțional care să impună măsura de urgență. Se consideră, de asemenea, că relevarea acestei împrejurări nu poate fi considerată ca fiind echivalentă cu ridicarea unei excepții direct în fața Curții, situație în care aceasta ar fi inadmisibilă, atâta vreme cât autorul excepției — procurorul de ședință —, în fața instanței de judecată, face referire, în motivarea excepției, la art. 114 din Constituție în integralitatea sa, și, prin urmare, și la alin. (4) al acestui articol.

Potrivit art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a Curții Constituționale a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

În punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților se apreciază că excepția este neîntemeiată, întrucât autorul său ignoră faptul că „delegarea legislativă se poate realiza și prin adoptarea de către Guvern a unor ordonanțe de urgență care nu exclud posibilitatea reglementării unor domenii destinate legilor organice“, în conformitate cu prevederile art. 114 alin. (4) din Constituție.

Guvernul consideră, de asemenea, excepția ca fiind neîntemeiată, deoarece art. 114 alin. (4) din Constituție prevede dreptul Guvernului ca, în cazuri excepționale, să adopte ordonanțe de urgență. Tocmai caracterul lor de urgență, determinat de existența unor situații excepționale, justifică emiterea acestora și în domeniul legilor organice.

Președintele Senatului nu a comunicat punctul său de vedere.

#### CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale președintelui Camerei Deputaților și Guvernului, raportul judecătorului-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

În conformitate cu prevederile art. 144 lit. c) din Constituție și ale Legii nr. 47/1992, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă să se pronunțe asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Critica de neconstituționalitate privește dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 23/1999, care au următorul cuprins: „*Articol unic — Prevederile Legii nr. 31/1996 privind regimul monopolului de stat se abrogă.*“

Autorul excepției de neconstituționalitate consideră că „Ordonanța de urgență nr. 23/1999, emisă în temeiul dispozițiilor art. 114 din Constituție, prin care se abrogă o lege organică, este neconstituțională, întrucât încalcă dispozițiile constituționale reglementând un domeniu care excede competenței sale legale“.

Examinând excepția, Curtea constată că art. 114 din Constituție conține cinci alineate, în care se stabilește un regim juridic diferențiat al ordonanțelor emise de Guvern. Este, mai întâi, cazul ordonanțelor Guvernului emise în temeiul unei legi speciale de abilitare [alin. (1), (2) și (3)] și, apoi, cazul ordonanțelor de urgență [alin. (4) și (5)]. Aceste texte constituționale prevăd: „(1) *Parlamentul poate adopta o lege specială de abilitare a Guvernului pentru a emite ordonanțe în domenii care nu fac obiectul legilor organice.*

(2) *Legea de abilitare va stabili, în mod obligatoriu, domeniul și data până la care se pot emite ordonanțe.*

(3) *Dacă legea de abilitare o cere, ordonanțele se supun aprobării Parlamentului, potrivit procedurii legislative, până la împlinirea termenului de abilitare. Nerespectarea termenului atrage încetarea efectelor ordonanței.*

(4) *În cazuri excepționale, Guvernul poate adopta ordonanțe de urgență. Acestea intră în vigoare numai după depunerea lor spre aprobare la Parlament. Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, el se convoacă în mod obligatoriu.*

(5) *Aprobarea sau respingerea ordonanțelor se face printr-o lege în care vor fi cuprinse și ordonanțele ale căror efecte au încetat potrivit alineatului (3).“*

Critica de neconstituționalitate vizează două aspecte: primul, referitor la posibilitatea Guvernului de a reglementa în domeniul legii organice; al doilea, referitor la faptul că Guvernul nu justifică, la momentul emiterii Ordonanței de urgență nr. 23/1999, în cuprinsul expunerii de motive, existența cazului excepțional, care să facă necesară adoptarea unei ordonanțe de urgență, care să abroge o lege organică.

În jurisprudența sa Curtea Constituțională a statuat că interdicția reglementării de către Guvern în domeniul legii organice privește numai ordonanțele Guvernului adoptate în baza unei legi speciale de abilitare, această interdicție decurgând direct din textul constituțional. O asemenea limitare nu este prevăzută însă de alin. (4) al art. 114 din Constituție, referitor la ordonanțele de urgență, „deoarece cazul excepțional ce impune adoptarea unor măsuri urgente pentru salvagardarea unui interes public ar putea reclama instituirea unei reglementări de domeniul legii organice, nu numai ordinare, care, dacă nu ar putea fi adoptată, interesul public avut în vedere ar fi sacrificat, ceea ce este contrar finalității constituționale a instituției“ (Decizia Curții Constituționale nr. 34 din 17 februarie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 88 din 25 februarie 1998). În această lumină, ordonanța de urgență nu este o varietate a ordonanței emise în temeiul unei legi speciale de abilitare, ci reprezintă un act normativ, adoptat de Guvern, în temeiul unei prevederi constituționale, care permite Guvernului, sub controlul strict al Parlamentului, să facă față unui caz excepțional.

Consecvență acestei jurisprudențe, Curtea reține, totodată, că posibilitatea Guvernului ca, în cazuri excepționale, să poată adopta ordonanțe de urgență, în mod limitat, chiar în domeniul rezervat legii organice, nu poate echivala cu un drept discreționar al Guvernului și, cu atât mai mult, această abilitare constituțională nu poate justifica abuzul în emiterea ordonanțelor de urgență. Posibilitatea executivului de a guvernă prin ordonanțe de urgență trebuie să fie, în fiecare caz, justificată de existența unor situații excepționale, care impun adoptarea unor reglementări urgente. În această lumină, de altfel, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 65 din 20 iunie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 129 din 28 iunie 1995, referindu-se la cazul excepțional, de care depinde legitimitatea constituțională a emiterii unei ordonanțe de urgență, a statuat că acesta este definit în raport de „necesitatea și urgența reglementării unei situații care, datorită circumstanțelor sale excepționale, impune adoptarea de soluții imediate, în vederea evitării unei grave atingeri aduse interesului public“.

În soluționarea excepției de neconstituționalitate ridicate în acest dosar Curtea trebuie să se pronunțe în sensul de a constata dacă, în mod real, au existat circumstanțe excepționale care să justifice urgența reglementării prin ordonanța de urgență criticată de către autorul excepției.

Examinând Expunerea de motive a Guvernului, Nota de fundamentare a Ministerului Finanțelor, precum și celelalte acte aflate la dosar, Curtea consideră că motivele invocate nu justifică abrogarea unei legi organice, în cazul de față a Legii monopolului de stat, pe calea emiterii unei ordonanțe de urgență, neexistând elementele necesare definirii unui

caz excepțional, în sensul constatării unui pericol public major și care să nu poată fi evitat decât pe calea emiterii unei ordonanțe de urgență. De altfel, ordonanța de urgență examinată nu conține măsuri urgente pentru salvarea unui interes public aflat în pericol, aceasta cuprinzând un unic articol.

În această situație Curtea constată că abrogarea Legii nr. 31/1996, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/1999, a creat un vid legislativ parțial, fapt semnalat, de altfel, și de Consiliul Legislativ, care a avizat negativ proiectul acestei ordonanțe de urgență. Din examinarea prevederilor Legii nr. 31/1996 rezultă că acestea stabilesc activitățile care constituie monopol de stat, modul de administrare și exploatare a monopolurilor, atribuțiile Ministerului Finanțelor, ale ministerelor de resort sau ale Băncii Naționale a României în acordarea licențelor pentru agenții economici și producătorii individuali, creând, astfel, un cadru general pentru funcționarea, în economie, a monopolului de stat. Actele normative care reglementează, separat, diverse activități considerate ca monopol de stat

(regimul armelor și munițiilor, regimul materialelor explozive etc.) nu acoperă, în întregime, cadrul general asigurat prin prevederile Legii nr. 31/1996, motiv pentru care apare înțemeiată aprecierea în legătură cu faptul că această abrogare creează, așa cum s-a arătat, un parțial vid legislativ. Pe de altă parte, Curtea constată că această abrogare conduce la dezincriminarea unor fapte de un real pericol social, prevăzute de lege la art. 13, motiv pentru care, într-un proces penal, excepția a și fost ridicată.

Urgența măsurii nu poate fi justificată nici de nevoia armonizării legislației române cu cea comunitară, Curtea Constituțională statuând în practica sa că „modificarea sau unificarea legislației într-un domeniu sau altul nu justifică, prin ea însăși, emiterea unei ordonanțe de urgență” (Decizia Curții Constituționale nr. 34/1998, citată anterior). În cazul existenței reale a unei asemenea necesități, aceasta își poate găsi rezolvarea în condițiile obișnuite, prevăzute de legislația în vigoare, fără a se recurge la emiterea unei ordonanțe de urgență.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 1–3, al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, cu majoritate de voturi,

#### CURTEA

În numele legii

D E C I D E :

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Timișoara în Dosarul nr. 4.472/1999 al acelei instanțe și constată că dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 23/1999 pentru abrogarea Legii nr. 31/1996 privind regimul monopolului de stat sunt neconstituționale.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 25 ianuarie 2000.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,

**LUCIAN MIHAI**

Magistrat-asistent,  
**Laurențiu Cristescu**

★

#### OPINIE SEPARATĂ

Prin Decizia nr. 15 din 25 ianuarie 2000 s-a hotărât, cu majoritate de voturi, admiterea excepției de neconstituționalitate, constatându-se că dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 23/1999 pentru abrogarea Legii nr. 31/1996 privind regimul monopolului de stat sunt neconstituționale. Această soluție a privit critica referitoare la încălcarea dispozițiilor art. 114 alin. (4) din Constituție privind cazurile excepționale. Tot cu majoritate de voturi Curtea a decis respingerea excepției cât privește încălcarea dispozițiilor art. 114 referitoare la domeniul în care poate interveni ordonanța de urgență. În ceea ce privește această a doua soluție formulăm opinie separată pentru următoarele considerente:

1. Ordonanța de urgență este menționată numai în alin. (4) al art. 114 din Constituție, unde se stabilește: când poate fi emisă (cazuri excepționale); intrarea în vigoare (numai după depunerea sa spre aprobare Parlamentului); obligația convocării obligatorii a Parlamentului, dacă nu se află în sesiune.

Față de aceste determinări clare, se pare că singura problemă „uitată” de Constituant a fost „domeniul” în care poate fi emisă. Această „lacună” se dovedește a fi cauza unei practici guvernamentale criticabile, a unor dispute doctrinare care, deși interesante, sunt neglijate, a unei jurisprudențe constituționale discutabile.

2. În practica statală emiterea de ordonanțe de urgență s-a transformat dintr-o excepție constituțională într-o regulă

comună, care a căpătat aspectul unei „avalanșe de zăpadă” scăpate de sub control.

3. **Mai întâi** trebuie valorificată **interpretarea sistematică** a Constituției. Desigur argumentele pro și contra pot fi mai mult sau mai puțin convingătoare. Credem însă că doctrina, Guvernul, Parlamentul și bineînțeles Curtea Constituțională pot realiza o interpretare corectă și constructivă a dispozițiilor art. 114 din Constituție dacă le-ar raporta la câteva categorii constituționale incontestabile precum: supremația Constituției, separația puterilor, ierarhia legilor, raporturile dintre lege și actele normative ale executivului.

Interpretarea sistematică este în măsură să ne dezvăluie regulile rezultând atât din litera, cât și din spiritul Constituției, permite identificarea interdependenței dintre dispoziții, precum și identificarea atât a regulilor generale, cât și a excepțiilor (și mai ales determinarea corectă a dimensiunilor lor). În lipsa unei asemenea interpretări, se izolează art. 114 și mai ales alin. (4), acestea fiind scoase din ansamblul constituțional, fapt ce permite interpretări eronate, uneori arbitrare. Iată pentru ce un răspuns corect impune o interpretare sistematică atât a întregii Constituții, cât și, în particular, a art. 114.

Într-o asemenea viziune vom constata că sistemul normativ constituțional valorifică marile principii tradiționale, și anume: structurarea autorităților publice în spiritul separației puterilor publice; delimitarea clară a competențelor care să asigure atât echilibrul, cât și cooperarea; ierarhizarea sistemului normativ; asigurarea locului Parlamentului de organ

suprem reprezentativ al poporului român și unică autoritate legiuitoare a țării (art. 58 din Constituție); reafirmarea, implicită desigur, a principiului *delegata potestas non delegatur*; nominalizarea categoriilor de legi și departajarea lor clară prin criteriile de conținut și procedură (art. 72 din Constituție); definirea delegării legislative ca o excepție constituțională și care, ca orice excepție, este de strictă interpretare și aplicabilitate. Vom adăuga că alin. (4) al art. 114 din Constituție este o continuare logică, în aceleași dimensiuni, a alin. (1), el venind nu să creeze excepții, ci să permită în „cazuri excepționale” emiterea „ordonanțelor de urgență”. Se subînțelege că și acestor ordonanțe de urgență le sunt aplicabile, în măsura în care explicit textul nu spune altfel, toate interpretările valabile pentru alin. (1).

4. În **al doilea rând**, deși Parlamentul este legiuitorul incontestabil, chiar el cunoaște unele limite constituționale în elaborarea legilor. Astfel Parlamentul: nu poate, prin legi ordinare, modifica sau abroga legi organice și desigur nu poate reglementa în domeniile acestea; în situația prelungirii mandatului până la întrunirea legală a noului Parlament, nu poate revizui Constituția și nu poate adopta, modifica sau abroga legi organice [art. 60 alin. (4) din Constituție], deși se află în exercițiul mandatului său constituțional.

Așa văzute lucrurile este oare bine, de dorit și posibil ca o lege organică să poată fi modificată sau abrogată printr-o ordonanță de urgență? Nu contravine literei și spiritului Constituției? Nu motivăm un procedeu, o tehnică periculoasă pentru chiar ordinea constituțională?

Sunt întrebări ce țin de interpretarea și aplicarea corectă a Constituției.

Vom adăuga faptul că cei care admit, prin interpretare, posibilitatea Guvernului de a modifica sau abroga legi organice prin ordonanțe de urgență, nu își duc mai departe propriul raționament și să justifice (pe aceleași argumente) dreptul Guvernului de a modifica chiar legi constituționale. Iată de ce interpretarea trebuie să surprindă întregul mecanism constituțional, ea nu poate fi fragmentară și de la caz la caz.

5. În **al treilea rând** considerăm că dispozițiile din art. 114 din Constituție formează un tot, sistematizat și exprimat prin intitulul său „delegarea legislativă”. Într-o asemenea viziune vom găsi interpretări corecte, chiar dacă s-ar putea reclama eventuale insuficiențe ale textului.

Eventuala insuficiență a alin. (4) trebuie interpretată nu într-un sens arbitrar, ci în sprijinul dimensiunilor corecte ale democrației constituționale.

Într-o interpretare sistematică, și ordonanța obișnuită și ordonanța de urgență se integrează în categoria „delegare legislativă” și în categoria „ordonanță”.

Prof. univ. dr. **Ioan Muraru**,  
judecător al Curții Constituționale

★

#### OPINIE SEPARATĂ

Considerăm că soluția care se impunea în speță era aceea de respingere a sesizării Curții Constituționale ca fiind inadmisibilă.

I. Potrivit art. 114 alin. (4) din Constituție, „*În cazuri excepționale, Guvernul poate adopta ordonanțe de urgență. Acestea intră în vigoare numai după depunerea lor spre aprobare la Parlament. Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, el se convoacă în mod obligatoriu.*”

Conceptul de „cazuri excepționale” nu este definit nici în cuprinsul art. 114 alin. (4) din Constituție și nici în vreun alt text constituțional.

În consecință, aprecierea dacă există sau nu un caz excepțional revine, în primul rând, Guvernului, care decide adoptarea ordonanței de urgență și, în al doilea rând, Parlamentului, care — ulterior — aprobă sau respinge prin lege acea ordonanță de urgență. În ambele situații, exis-

Dacă pentru ordonanța de urgență textul constituțional stabilește unele condiții de emiterie (lipsa abilitării prin lege specială, intrarea în vigoare), el nu-i conferă însă o altă natură juridică.

Cazurile excepționale și urgența nu pot exclude asemenea ordonanțe din categoriile menționate.

Art. 114 alin. (4) trebuie coroborat cu alin. (5) potrivit căruia aprobarea sau respingerea ordonanțelor se face printr-o lege în care vor fi cuprinse și ordonanțele ale căror efecte au încetat potrivit alin. (3).

Fără o asemenea coroborare s-ar putea crede că ordonanțele de urgență nu sunt aprobate sau respinse prin lege. Ducând mai departe raționamentul trebuie să observăm că legea prevăzută de alin. (5) este o lege ordinară și este greu de admis că printr-o asemenea lege s-ar valida modificarea sau abrogarea unei legi organice, pentru motivele explicate deja la clasificarea legilor.

6. În **al patrulea rând** art. 114 alin. (4) trebuie corelat și cu art. 107 din Constituție potrivit căruia: Guvernul adoptă hotărâri și ordonanțe; hotărârile și ordonanțele adoptate de Guvern se semnează de primul-ministru, se contrasemnează de ministrii care au obligația punerii lor în executare și se publică în Monitorul Oficial al României.

7. În **al cincilea rând** caracterul de excepție al ordonanței de urgență se explică sau explică: imposibilitatea emiterii, în prealabil, a unei legi speciale de abilitare; imposibilitatea adoptării unei legi prin angajarea răspunderii Guvernului (art. 113 din Constituție); imposibilitatea utilizării procedurii de urgență pentru adoptarea unor proiecte de legi sau propuneri legislative [art. 74 alin. (3) din Constituție].

8. În fine, se poate **conchide**, motivat și convingător, că aprobarea art. 114 în Adunarea Constituantă a avut în vedere același tip de ordonanță, supusă aceluiași regim constituțional. Urgența nu creează un alt tip de ordonanță, ci doar răspunde unor împrejurări excepționale, când Parlamentul nu se poate întruni pentru a abilita Guvernul sau când nu pot fi utilizate procedurile din art. 74 sau art. 113 din Constituție. Constituantul nu a înțeles și nu a voit să excludă ordonanța de urgență din regimul general al ordonanței, iar când a creat excepții a spus-o explicit așa cum se face în chiar alin. (4) al art. 114. În consecință ordonanțele de urgență nu trebuie să intervină în domeniul legilor organice, aceasta fiind o condiție esențială a constituționalității lor. Pentru că, deși ordonanța de urgență se apropie de criza constituțională, nu suntem în prezența deplinătății acestei crize.

tența ori inexistența cazului excepțional constituie o situație de fapt, a cărei identificare se realizează de către cele două autorități publice prin mijloacele specifice ce le stau la dispoziție, ținându-se seama și de rațiuni de oportunitate.

Pe de altă parte, potrivit art. 2 alin. (3) teza întâi din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale (republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 187 din 7 august 1997), „*În exercitarea controlului [de constituționalitate], Curtea Constituțională se pronunță numai asupra problemelor de drept [...].*” Așa fiind, nu intră în competența Curții Constituționale efectuarea controlului asupra existenței sau inexistenței unei situații de fapt, adică, precum în speță, asupra existenței ori inexistenței „cazurilor excepționale” care permit recurgerea la dispozițiile art. 114 alin. (4) din Constituție în vederea emiterii ordonanțelor de urgență.

În sensul că jurisdicția constituțională nu are ca obiect verificarea situațiilor de fapt au fost pronunțate mai multe decizii ale Curții Constituționale, printre care Decizia nr. 61 din 31 martie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 274 din 23 iulie 1998, și Decizia nr. 183 din 17 decembrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 158 din 15 aprilie 1999.

II. Conform art. 3 alin. (1) și (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, „(1) *Competența Curții Constituționale este cea stabilită prin Constituție.*”

(2) *Curtea Constituțională este singura în drept să hotărască asupra competenței sale. Ea hotărăște în cazurile expres și limitativ prevăzute în art. 144 din Constituție.*”

De asemenea, potrivit art. 144 lit. c) din Constituție, text în baza căruia, în speță, a fost sesizată Curtea Constituțională, aceasta „*hotărăște asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea legilor și a ordonanțelor.*” Din acest din urmă text nu rezultă

competența Curții Constituționale de a hotărî asupra unor elemente extrinseci conținutului actului normativ supus controlului de constituționalitate, adică asupra identificării, în mod constituțional, de către Guvern și — ulterior — de către Parlament a „*cazurilor excepționale*” în care este permisă adoptarea și, respectiv, aprobarea ori respingerea ordonanțelor de urgență de către cele două autorități publice.

III. Față de cele de mai sus, rezultă că, întrucât, în speță, sesizarea Curții Constituționale s-a făcut în privința unui domeniu care nu intră în competența Curții stabilită expres și limitativ prin art. 144 din Constituție, această sesizare trebuia respinsă ca fiind inadmisibilă, la fel cum, în jurisprudența sa constantă, Curtea Constituțională a procedat ori de câte ori a fost sesizată prin încălcarea dispozițiilor art. 2 alin. (3) teza întâi din Legea nr. 47/1992, republicată, dispoziții care permit exercitarea controlului de constituționalitate numai asupra problemelor de drept.

**Lucian Mihai,**  
președintele Curții Constituționale

**Costică Bulai,**  
judecător al Curții Constituționale

**Constantin Doldur,**  
judecător al Curții Constituționale

**Kozsokár Gábor,**  
judecător al Curții Constituționale

## ORDONAȚE ȘI HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

### GUVERNUL ROMÂNIEI

#### ORDONAȚĂ DE URGENȚĂ pentru modificarea Legii nr. 29/2000 privind sistemul național de decorații al României

În temeiul art. 114 alin. (4) din Constituția României,

**Guvernul României** emite prezenta ordonanță de urgență.

**Articol unic.** — Legea nr. 29/2000 privind sistemul național de decorații al României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 146 din 7 aprilie 2000, se modifică după cum urmează:

**1. Punctul I.1 din alineatul (1) al articolului 11 va avea următorul cuprins:**

„1. Ordinul *Steaua României*, instituit prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 11/1998 pentru reinstituirea Ordinului național *Steaua României*, republicată, cuprinde 6 grade:

- a) Colan;
- b) Mare Cruce;
- c) Mare Ofițer;
- d) Comandor;
- e) Ofițer;
- f) Cavalier.”

**2. Alineatul (1) al articolului 87 va avea următorul cuprins:**

„Art. 87. — (1) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă reglementările anterioare privitoare la decorații și titluri de onoare, cu excepția: Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat\*), cu modificările ulterioare; Legii nr. 44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război, cu modificările ulterioare; Legii nr. 68/1994 privind înființarea Medaliei «Crucea Comemorativă a celui de-al doilea Război Mondial, 1941–1945», republicată\*\*); Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 11/1998 pentru reinstituirea Ordinului național *Steaua României*, republicată\*\*\*); Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 194/1999\*\*\*\*) privind instituirea medaliei comemorative «150 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu».”

PRIM-MINISTRU  
**MUGUR CONSTANTIN ISĂRESCU**

Contrasemnează:  
Ministrul culturii,  
**Ion Caramitru**

București, 6 iunie 2000.

Nr. 70.

\*) Decretul-lege nr. 118/1990 a fost republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 118 din 18 martie 1998.

\*\*) Legea nr. 68/1994 a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 14 din 17 ianuarie 2000.

\*\*\*) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 11/1998 a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 271 din 14 iunie 1999.

\*\*\*\*) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 194/1999 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 612 din 15 decembrie 1999.

## GUVERNUL ROMÂNIEI

## HOTĂRÂRE

## pentru aprobarea Normelor metodologice privind procedura de eliberare și de anulare a permiselor de muncă

În temeiul art. 107 din Constituția României și al art. 10 din Legea nr. 203/1999 privind permisele de muncă,

**Guvernul României** adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă Normele metodologice privind procedura de eliberare și de anulare a permiselor de muncă, prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2. — Pentru realizarea activităților privind eliberarea și prelungirea valabilității permiselor de muncă și de evidență a veniturilor și cheltuielilor din comisioanele încasate de la titularii permiselor de muncă se suplimentează numărul maxim de posturi prevăzut în anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 188/1999 privind organizarea și funcționarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, cu

modificările și completările ulterioare, în aparatul propriu al Ministerului Muncii și Protecției Sociale, cu două posturi finanțate din veniturile extrabugetare realizate din comisioanele încasate potrivit legii, cu încadrarea în cheltuielile prevăzute cu această destinație din veniturile extrabugetare.

Art. 3. — Sumele necesare în vederea acoperirii cheltuielilor inițiale pentru tipărirea permiselor de muncă vor fi avansate din creditele bugetare alocate Ministerului Muncii și Protecției Sociale din bugetul de stat în anul 2000, urmând să fie recuperate pe măsura încasării comisioanelor percepute, potrivit legii, de la titularii acestor permise.

p. PRIM-MINISTRU,  
**VALERIU STOICA**

Contrasemnează:

Ministrul muncii și protecției sociale,  
**Smaranda Dobrescu**

p. Ministru de stat, ministrul afacerilor externe,

**Mihai Răzvan Ungureanu,**  
secretar de stat

Ministru de interne,  
**Constantin Dudu Ionescu**

Ministrul finanțelor,

**Decebal Traian Remeș**

p. Ministrul educației naționale,

**Mircea Fronescu,**  
secretar de stat

București, 25 mai 2000.

Nr. 434.

ANEXĂ

## NORME METODOLOGICE

## privind procedura de eliberare și de anulare a permiselor de muncă

Art. 1. — (1) *Permisul de muncă* este documentul oficial care se eliberează, la cerere, străinilor, de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în condițiile prevăzute de Legea nr. 203/1999 privind permisele de muncă și de prezentele norme metodologice, denumite în continuare *norme*.

(2) Titularul permisului de muncă eliberat potrivit alin. (1) se poate încadra în muncă pe baza contractului individual de muncă sau în alt mod prevăzut de lege la angajatorii prevăzuți la art. 4 din Legea nr. 203/1999, persoane fizice sau persoane juridice din România ori reprezentanțele din România ale unor persoane juridice cu sediul în străinătate.

Art. 2. — Permisul de muncă poate fi eliberat, potrivit art. 2 din Legea nr. 203/1999, străinilor care îndeplinesc condițiile prevăzute de legislația din România cu privire la încadrarea în muncă și care au aplicată pe documentele de trecere a frontierei viza pentru angajare în muncă.

Art. 3. — (1) Nu se consideră încadrați în muncă în România, în sensul prevederilor art. 1 și 5 din Legea nr. 203/1999, și nu au obligația de a obține permis de muncă străinii care desfășoară activități didactice, științifice, artistice sau alte categorii de activități specifice, cu caracter temporar, în instituții de profil din România, pe o perioadă care nu depășește 30 de zile.

(2) Străinul care are calitatea de asociat unic al unei societăți comerciale din România nu este supus obligației de a obține permis de muncă la acea societate.

Art. 4. — Nu se eliberează permisul de muncă pentru domeniile în care, potrivit legii, nu pot fi încadrați străini.

Art. 5. — (1) Viza pentru angajare în muncă în România, necesară pentru obținerea permisului de muncă, se acordă străinilor, la cerere, de misiunile diplomatice sau de oficiile consulare ale României din țara pe teritoriul căreia aceștia își au domiciliul sau reședința.

(2) La solicitarea vizei menționate la alin. (1) se vor prezenta acordul angajatorului privind încadrarea în muncă a străinului și avizul favorabil pentru acordarea acestei vize, eliberat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, potrivit modelului prezentat în anexa nr. 1.

(3) Cetățenilor Republicii Moldova care nu au și cetățenia română și care, potrivit Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind călătoriile reciproce ale cetățenilor, încheiat la București la 29 august 1991, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 661/1991, nu au nevoie de viză pentru trecerea frontierei li se eliberează permis de muncă numai pe baza avizului favorabil pentru încadrarea în muncă în România, eliberat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, potrivit modelului prezentat în anexa nr. 2.

(4) Eliberarea permisului de muncă pentru persoanele prevăzute la alin. (3) se solicită în termen de 5 zile de la obținerea avizului favorabil al Ministerului Muncii și Protecției Sociale, depășirea acestui termen atrăgând pierderea valabilității avizului.

Art. 6. — (1) În vederea obținerii avizului prevăzut la art. 5 alin. (2) și (3), angajatorul, persoană juridică, va depune la Ministerul Muncii și Protecției Sociale o cerere motivată privind necesitatea încadrării în muncă a străinului, însoțită de următoarele documente:

a) actul constitutiv al societății comerciale sau, după caz, actul de înființare a persoanei juridice;

b) certificatul emis de oficiul registrului comerțului de pe lângă camera de comerț și industrie județeană sau a municipiului București, unde își are sediul angajatorul, potrivit modelului prezentat în anexa nr. 3 sau, după caz, dovada înregistrării persoanei juridice la organul financiar, în condițiile legii;

c) dovada prin care se atestă bonitatea angajatorului, eliberată de banca la care acesta își are deschis contul;

d) dovezi eliberate de direcțiile generale ale finanțelor publice și controlului financiar de stat județene și a municipiului București sau de administrațiile financiare municipale, respectiv ale sectoarelor municipiului București, și de inspectoratele teritoriale de muncă, privind achitarea la zi a obligațiilor către bugetul de stat, respectiv către bugetul asigurărilor sociale de stat.

(2) Angajatorul, persoană fizică, va depune la Ministerul Muncii și Protecției Sociale numai cererea motivată, menționată la alin. (1), și, după caz, autorizația de exercitare a unei profesii sau activități independente, eliberată de organul competent, potrivit legii.

(3) Cererea pentru eliberarea avizului favorabil al Ministerului Muncii și Protecției Sociale se soluționează în termen de 7 zile de la înregistrarea acesteia.

(4) În cazul neacordării avizului favorabil Ministerul Muncii și Protecției Sociale are obligația de a comunica în scris motivele care au stat la baza acestei decizii.

Art. 7. — (1) Dosarul pentru eliberarea permisului de muncă se depune de către angajator și va conține:

a) cererea străinului pentru eliberarea permisului de muncă; în cazul în care acesta nu cunoaște limba română, cererea se prezintă tradusă în limba română, legalizată de notarul public;

b) pașaportul străinului, pe care este aplicată viza pentru angajarea în muncă în România;

c) documentul de identitate și avizul favorabil eliberat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, potrivit art. 5 alin. (3), în cazul cetățenilor Republicii Moldova care nu au și cetățenia română;

d) actul de studii, necesar pentru încadrarea în funcția sau în meseria pentru care se solicită eliberarea permisului de muncă, tradus în limba română și legalizat de notarul public; diplomele, certificatele și titlurile științifice, eliberate în străinătate, vor fi însoțite de atestatul de recunoaștere și de echivalare de către Ministerul Educației Naționale, în condițiile art. 141 lit. w) din Legea învățământului nr. 84/1995, republicată;

e) copie de pe cazierul judiciar din țara de origine a străinului, tradusă în limba română și legalizată de notarul public, în cazul funcțiilor pentru a căror ocupare legislația din România prevede prezentarea acestui act;

f) autorizația sau atestatul eliberat de organul competent din România, în cazul profesiilor sau activităților pentru a căror exercitare legislația din România prevede condiția de autorizare sau de atestare;

g) actul medical de atestare a stării de sănătate, eliberat de o instituție sanitară competentă din România, din care să rezulte că străinul este apt de a fi încadrat în muncă.

(2) Pașaportul sau actul de identitate al străinului se depune în original, însoțit de o copie xerox.

(3) Cererea pentru eliberarea permisului de muncă se soluționează în termen de 7 zile de la data depunerii dosarului. La eliberarea permisului de muncă titularul va prezenta dovada privind achitarea taxei și a comisionului perceput de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, prevăzute la art. 6 alin. (1) și (3) din Legea nr. 203/1999.

(4) În cazul în care se constată că străinul nu îndeplinește condițiile prevăzute de legislația română privind încadrarea în muncă, cererea pentru eliberarea permisului de muncă nu se aprobă. Respingerea cererii și motivele neeliberării permisului de muncă se comunică solicitantului în termenul prevăzut la alin. (3).

Art. 8. — (1) Permisul de muncă se acordă pentru un interval de 6 luni, cu posibilitatea prelungirii, la cerere, pe noi intervale de câte 6 luni în cadrul perioadei de valabilitate a pașaportului.

(2) În temeiul unor convenții sau acorduri internaționale încheiate de România, permisul de muncă poate fi acordat, respectiv prelungit, și pentru intervale mai mari de 6 luni.

(3) Cererea pentru prelungirea permisului de muncă se depune la Ministerul Muncii și Protecției Sociale cu cel puțin 10 zile înainte de expirarea perioadei de valabilitate a acestuia. La cerere se anexează: pașaportul, respectiv documentul de identitate în cazul cetățenilor Republicii Moldova care nu au și cetățenia română, contractul individual de muncă sau alt document prevăzut de lege care atestă încadrarea în muncă, încheiat în baza permisului de muncă, legitimația de ședere temporară în România, documentele care atestă achitarea taxei pentru prelungirea permisului de muncă și a comisionului perceput de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, potrivit art. 6 alin. (2) și (3) din Legea nr. 203/1999. Cererea se soluționează în termen de 15 zile de la data înregistrării.

(4) În cazul în care cererea pentru prelungirea permisului de muncă nu este depusă cu respectarea termenului prevăzut la alin. (3), pentru menținerea încadrării în muncă a străinului este necesar să fie eliberat un nou permis de muncă.

Art. 9. — (1) În termen de 10 zile de la data eliberării permisului de muncă străinul are obligația să se încadreze în muncă pe baza contractului individual de muncă sau în alt mod prevăzut de lege.

(2) Angajatorul, persoană fizică sau juridică, este supus obligației de a înregistra contractul individual de muncă, încheiat cu salariatul străin, la inspectoratul teritorial de muncă, în condițiile și în termenul prevăzute de Legea nr. 130/1999 privind unele măsuri de protecție a persoanelor încadrate în muncă, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 10. — În termen de 5 zile de la data încadrării în muncă cu contract individual de muncă sau în alt mod prevăzut de lege străinul are obligația să se prezinte la Direcția generală de pașapoarte, străini și probleme de migrări din cadrul Ministerului de Interne, prin Direcția pentru străini și probleme de migrări sau, după caz, prin serviciile teritoriale ale acesteia, pentru a solicita acordarea vizei în vederea eliberării legitimației de ședere temporară în România.

Art. 11. — (1) Permisul de muncă se anulează de Ministerul Muncii și Protecției Sociale în următoarele cazuri:

a) la solicitarea angajatorului, ca urmare a încetării, din inițiativa sa, a raportului de muncă al străinului;

b) la solicitarea străinului, ca urmare a încetării raportului de muncă din inițiativa acestuia;

c) la sesizarea organelor competente, potrivit legii, în cazul în care străinului i s-a ridicat sau i s-a limitat dreptul de ședere în România sau în cazul în care acesta nu mai îndeplinește condițiile prevăzute de lege privind încadrarea în muncă;

d) în cazul nerespectării termenului prevăzut la art. 9 alin. (1) pentru încadrarea în muncă;

e) în cazul nerespectării termenului prevăzut la art. 8 alin. (3) pentru prelungirea permisului de muncă.

(2) Permisul de muncă anulat se reține la Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Art. 12. — (1) Permisul de muncă pierdut se declară nul de către titular prin publicarea unui anunț într-un ziar de largă circulație. Pierderea permisului de muncă se comunică Ministerului Muncii și Protecției Sociale — Direcția pentru programe de ocupare a forței de muncă în străinătate, în termen de 3 zile de la data constatării pierderii. În același termen se comunică Ministerului Muncii și Protecției Sociale deteriorarea sau distrugerea permisului de muncă.

(2) La cererea titularului Ministerul Muncii și Protecției Sociale va elibera un duplicat al permisului de muncă pierdut, deteriorat sau distrus.

(3) Pentru eliberarea duplicatului, la cererea titularului se anexează documentele prevăzute la art. 8 alin. (3). Duplicatul se eliberează pentru perioada de valabilitate rămasă a permisului de muncă pierdut, deteriorat sau distrus.

Art. 13. — (1) Permisul de muncă se păstrează și se gestionează de angajator, pentru a face dovada legalității încadrării în muncă a străinului.

(2) Dacă raportul de muncă al străinului încetează înainte de expirarea perioadei pentru care a fost eliberat permisul de muncă, încadrarea în muncă la alt angajator se poate face numai dacă se obține un nou permis de muncă.

(3) Pentru eliberarea unui nou permis de muncă se vor depune la Ministerul Muncii și Protecției Sociale cererea și documentele prevăzute la art. 6 și 7.

(4) Cererea pentru eliberarea unui nou permis de muncă se soluționează în termen de 15 zile de la înregistrarea acesteia.

Art. 14. — (1) Taxele datorate de titulari la eliberarea sau la prelungirea permiselor de muncă potrivit prevederilor art. 6 alin. (1) și (2) din Legea nr. 203/1999, precum și amenzile aplicate conform art. 7 din aceeași lege se încasează în contul bugetului de stat 20.21.01.30 „Alte venituri de la instituțiile publice”, deschis la trezoreriile statului.

(2) Comisionul perceput titularului permisului de muncă potrivit art. 6 alin. (3) din Legea nr. 203/1999 se încasează în contul 50.03.2 „Disponibil din mijloace extrabugetare ale ministerelor și instituțiilor subordonate”, deschis pe seama Ministerului Muncii și Protecției Sociale, la Trezoreria municipiului București.

Art. 15. — (1) Sumele încasate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale din comisionul plătit pentru eliberarea, respectiv pentru prelungirea valabilității permiselor de muncă, au regim de venituri extrabugetare și se utilizează pentru acoperirea cheltuielilor de personal, materiale și de capital legate de eliberarea și de prelungirea permiselor de muncă.

(2) Sumele încasate din comisioane și necheltuite până la sfârșitul anului se raportează în anul următor, pentru a fi utilizate cu aceeași destinație.

(3) Evidența sumelor încasate și a cheltuielilor efectuate din comisioane, potrivit Legii nr. 203/1999, se realizează de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, prin Direcția pentru programe de ocupare a forței de muncă în străinătate.

Art. 16. — (1) Permisele de muncă pentru străinii care au intrat în România, în vederea încadrării în muncă înainte de data intrării în vigoare a Legii nr. 203/1999, se eliberează și se prelungesc fără obligația obținerii vizei pentru angajare în muncă, prevăzută la art. 2 din aceeași lege și la art. 5 din prezentele

norme, și, respectiv, a avizului Ministerului Muncii și Protecției Sociale, pentru cetățenii Republicii Moldova care nu au și cetățenia română.

(2) Eliberarea și prelungirea permisului de muncă pentru străinii prevăzuți la alin. (1) se fac după primirea de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale a confirmării de la Direcția relații consulare din cadrul Ministerului Afacerilor Externe sau de la Direcția generală de pașapoarte, străini și probleme de migrări din cadrul Ministerului de Interne că scopul pentru care acești străini au primit viza de intrare în România este angajarea în muncă și pe baza documentelor prevăzute la art. 7.

Art. 17. — (1) Controlul încadrării în muncă a străinilor, constatarea și sancționarea contravențiilor prevăzute la art. 7 din Legea nr. 203/1999 se fac, potrivit art. 8 alin. (1) din aceeași lege, de salariații Ministerului Muncii și Protecției Sociale desemnați prin ordin al ministrului muncii și protecției sociale și de ofițeri și subofițeri de poliție.

(2) Pot constata și sancționa contravențiile prevăzute la art. 7 din Legea nr. 203/1999 și inspectorii de muncă din cadrul Inspecției Muncii potrivit art. 23 din Legea nr. 108/1999 privind înființarea și organizarea Inspecției Muncii, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 18. — Comunicarea între Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul de Interne referitoare la acordarea avizului pentru încadrarea în muncă a străinilor, eliberarea, evidența și anularea permiselor de muncă se stabilesc prin protocoale încheiate între aceste ministere.

Art. 19. — Modelul permisului de muncă este prezentat în anexa nr. 4.

Art. 20. — Anexele nr. 1–4 fac parte integrantă din prezentele norme.

*ANEXA Nr. 1  
la norme*

## ROMÂNIA

### MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE

#### AVIZ

În baza cererii înregistrate cu nr. .... din ..... și a documentației depuse de ....., cu sediul/domiciliul în ....., nr. de înmatriculare în registrul comerțului ....., codul fiscal .....,

Ministerul Muncii și Protecției Sociale **avizează favorabil** acordarea vizei pentru angajare în muncă în România domnului/doamnei ....., născut/născută la data de ..... în localitatea ....., țara ....., cu domiciliul în .....

Semnătura\*)  
și  
ștampila

Nr. .... data .....

\*) Persoana împuternicită să semneze documentul, desemnată prin ordin al ministrului muncii și protecției sociale.

*ANEXA Nr. 2  
la norme*

## ROMÂNIA

### MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE

#### AVIZ

În baza cererii înregistrate cu nr. .... din ..... și a documentației depuse de ....., cu sediul/domiciliul în ....., nr. de înmatriculare în registrul comerțului ....., codul fiscal .....,

Ministerul Muncii și Protecției Sociale **avizează favorabil** încadrarea în muncă în România a domnului/doamnei ....., cetățean al Republicii Moldova, născut/născută la data de ..... în localitatea ....., țara ....., cu domiciliul în .....

Semnătura\*)  
și  
ștampila

Nr. .... data .....

\*) Persoana împuternicită să semneze documentul, desemnată prin ordin al ministrului muncii și protecției sociale.

ANEXA Nr. 3  
la normeCAMERA DE COMERT  
ȘI INDUSTRIE TERITORIALĂ  
Oficiul registrului comerțului  
din județul ...../municipiul București**CERTIFICAT**

În conformitate cu prevederile Legii nr. 26/1990 privind registrul comerțului, republicată, noi (oficiul registrului comerțului de pe lângă camera de comerț și industrie teritorială) certificăm prin prezenta că Societatea Comercială ....., cu sediul în ....., este înmatriculată în registrul comerțului sub nr. ...., având ca obiect de activitate: .....

De asemenea, confirmăm că în registrul comerțului are înscrise următoarele mențiuni:

- |                      |                        |
|----------------------|------------------------|
| – falimente;         | – fals;                |
| – condamnări;        | – concurență neloială; |
| – amenzi;            | – alte abateri.        |
| – abuz de încredere; |                        |

Oficiul Registrului comerțului  
din județul ...../municipiul București.....  
(semnătura persoanei autorizate și ștampila)ANEXA Nr. 4  
la norme**Fila 1**

— recto —

— verso —

<b>ROMÂNIA</b> MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE		
foto	<b>PERMIS DE MUNCĂ</b> Seria ..... nr. ....	
Semnătura*) și ștampila	Numele ..... Prenumele ..... Data nașterii ..... Locul nașterii ..... Cetățenia ..... Pasaport seria ..... nr. .... Eliberat la data de ..... Valabil până la data de .....	Este salariat la ..... ..... cu sediul în ..... ..... în funcția de ..... ..... Data emiterii .....

**Fila 2**

— recto —

— verso —

Anul		Anul	
VIZA Semestrul I	VIZA Semestrul II	VIZA Semestrul I	VIZA Semestrul II
Anul		Anul	
VIZA Semestrul I	VIZA Semestrul II	VIZA Semestrul I	VIZA Semestrul II

\*) Persoana împuternicită să semneze documentul, desemnată prin ordin al ministrului muncii și protecției sociale.

**EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI – CAMERA DEPUTAȚILOR**Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2–4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București,  
cont nr. 2511.1–12.1/ROL Banca Comercială Română – S.A. – Sucursala „Unirea” București  
și nr. 5069427282 Trezoreria sector 5, București.Adresa pentru publicitate : Serviciul relații cu publicul și agenții economici, București,  
șos. Panduri nr. 1, bloc P33, parter, sectorul 5, telefon 411.58.33.Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 490.65.52, 335.01.11/2178 și 402.21.78,  
E-mail: ramomrk@bx.logicnet.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro